

ХІ СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНАЙ АСАМБЛЕІ ААН

Абмеркаванне праблемы раззбраення ў Першым камітэце

Н'Ю-ЁРК, 22 студзеня. (ТАСС). Учора ў Першым камітэце аднавілася агульная дыскусія аб раззбраенні, якая пачалася 14 студзеня і была спынена праз два дні ў сувязі з абмеркаваннем на пленарным пасяджэнні становішча на Блізкім Усходзе.

Як паведамлялася ўжо, на разглядзе камітэта знаходзяцца два праекты рэзалюцый, унесеных дэлегацыяй Савецкага Саюза. Адзін з іх закладае краіны, якія прадносяць выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі, неадкладна спыніць выпрабаванні гэтых відаў зброі. Другі прадугледжвае скліканне спецыяльнай сесіі Генеральнай Асамблеі для разгляду пытання аб раззбраенні.

Апрача таго, дэлегацыя ЗША прадстаўлен мэрландум, які выкладае рад прапанов, аб якіх гаварыў амерыканскі дэлегат Лодж 14 студзеня.

Учора выступілі прадстаўнікі Чэхаславакіі, Нарвегіі, Японіі, Швецыі, Італіі, Даніі, Філіпінаў, Канады, Галандыі, Аўстрыі, Ірана, Польшчы, Непала, БССР і чанкайштыя.

Дэлегат Чэхаславакіі Ульрых звярнуў увагу на тое, што ў сваім пасланні аб бюджэце на 1957-1958 фінансавы год прэзідэнт ЗША просіць павялічыць ваенныя расходы краіны.

Не жадаючы спынення гонкі ўзбраенняў, сказаў Ульрых, заходнія дзяржавы адыходзяць нават ад сваіх уласных прапанов па раззбраенню. Вось чаму перагаворы па пытаннях раззбраення настаянна натыкаюцца на перашкоды.

Тым не менш, працягваў Ульрых, Чэхаславакія лічыць, што ёсць магчымасці для дасягнення пэўнага прагрэсу ў галіне раззбраення. Калі немагчыма дасягнуць ажыццяўлення ўсеагульнай праграмы раззбраення, то неабходна дабівацца вырашэння асобных праблем і такім чынам крок за крокам набліжацца да канчатковага пагаднення па ўсіх важных праблемах раззбраення.

У гэтай сувязі дэлегат Чэхаславакіі звярнуў увагу на рад прапанов, зробленых Савецкім урадам, адносна вырашэння розных аспектаў праблемы раззбраення і, у прыватнасці, на прапановы СССР ад 17 лістапада 1956 года.

Чэхаславакія, заявіў Ульрых, гэтага жа як і многія іншыя міралюбівыя дзяржавы, поўнасьцю падтрымлівае ініцыятыву Савецкага Саюза.

Прадстаўнік Нарвегіі Врын ад імя сваёй дэлегацыі і дэлегацыі Канады і Японіі ўнёс яшчэ адзін праект рэзалюцыі. У ім замест забароны выпрабаванняў ядзернай зброі прапануецца аб-

межаванца «рэгістрацыяй» у ААН такіх выпрабаванняў. Генеральнаму сакратару ААН і камітэту ААН па вывучэнню ўплыву атамнай радыяцыі на чалавека прапануецца «супрацоўнічаць з адпаведнымі дзяржавамі» з мэтай «трымаць пад пастаянным наглядом» радыяцыю, звязаную з ядзернымі выбухамі. Гэты праект рэзалюцыі быў падтрыман прадстаўніком Ірана Энтэзамам.

Прадстаўнік Японіі Савада, які выступіў у другі раз у агульнай дыскусіі, арабіў некаторыя заўвагі адносна праекта рэзалюцыі, адным з сааўтараў якой з'яўляецца яго дэлегацыя.

Дэлегат Канады Пірсан, закранаючы прапановы Савецкага Саюза, выказаў задавальненне той іх часткай, у якой Савецкі ўрад ідзе наўстрэчу заходнім дзяржаваў у пытанні аб так званым плане «адкрытага неба» г. зн. плане ўзаемных аэрафотаздымак. Як вядома, заходнія краіны, асабліва ЗША, настойваюць на гэтым плане, як на абавязковай падарэднай умове вырашэння любых пытанняў раззбраення.

Кіраўнік польскай дэлегацыі Віневіч адзначыў, што напачаткі камітэта ААН па раззбраенню да гэтага часу не змагла выпрадаваць угоднасны план раззбраення, польская дэлегацыя лічыць вельмі карысным выдзяляць у розных прапановах агульныя

узаемапрыёмныя месцы. Яны будуць асновай для далейшага абмяркоўвання праблемы, што стаіць перад намі.

Віневіч указаў, што найбольш важнай праблемай, якая чакае свайго вырашэння, з'яўляецца пытанне аб умовах і тэрмінах пераходу ад адной стадыі раззбраення да другой. Польская дэлегацыя, працягваў ён, лічыць, што ў прапановах Савецкага Саюза і заходніх краін на гэтым пытанні няма рэзкай супярэчнасці і што дасягненнем канчатковага пагаднення можна ліквідаваць прычыну, якая перашкаджае вырашэнню праблемы раззбраення. Воўнт Польшчы, якая скараціла ў два этапы на працягу амаль аднаго года свае ўзброеныя сілы на 97 тысяч чалавек, сказаў Віневіч, пацвярджае, што скарачэнне ўзброеных сіл і ўзбраенняў на працягу двух год, як гэта прапануецца Савецкім Саюзам, з арганізатываўнага пункту гледжання з'яўляецца поўнасьцю ажыццяўлімым.

Віневіч прытыкаваў далей пазіцыю дэлегацыі ЗША, якая ставіць вырашэнне праблемы раззбраення ў залежнасць ад вырашэння іншых міжнародных палітычных праблем.

Польшча пераканана, працягваў Віневіч, што ажыццяўленне праграмы скарачэння ўзбраенняў пельга ставіць у залежнасць ад умоў, праугледжаных у пра-

пановах ЗША, унесеных у красавіку мінулага года. Само раззбраенне створыць лепшыя ўмовы для мірнага вырашэння многіх іншых праблем.

Польскі дэлегат звярнуў увагу на пагрозу хутка ажыццяўляемай рэмілітарызацыі Заходняй Германіі, якую заходнія дзяржавы вырашылі ўзброіць атамнай зброяй. Таму, сказаў Віневіч, Польшча падтрымлівае план абмежавання ўзбраенняў і ўзброеных сіл у Еўропе, уключаючы ўсю Германію. Гэта, сказаў ён, стварыла б спрыяльныя ўмовы для вырашэння праблемы раззбраення не толькі ў Еўропе, але і за яе межамі.

Віневіч адзначыў, што апошнія прапановы ЗША, унесеныя на гэтай сесіі, складзены ў вельмі агульных, туманых выказах. Дэлегат Польшчы падтрымаў савецкія прапановы, падкрэсліўшы іх канкрэтны і канструктыўны характар.

Б. Вальдхейм (Аўстрыя) падкрэсліў, што вырашэнне праблемы раззбраення залежыць у першую чаргу ад згоды паміж вялікімі дзяржавамі. На думку Аўстрыі, сказаў ён, усе выпрабаванні ядзернай зброі павінны быць забаронены.

Затым выступіў прадстаўнік БССР Б. В. Кісялёў.

Выступленне кіраўніка дэлегацыі Беларускай ССР К. В. КІСЯЛЁВА

ў Палітычным камітэце па пытанню аб раззбраенні 21 студзеня 1957 года

Пан старшыня,
Панове дэлегаты,

Мы разглядаем пытанне, становічае вырашэнне якога азначала б велізарны ўклад ва ўрэгуляванне жыццява важных праблем, якія хвалююць усё чалавецтва. Гутарка ідзе аб скарачэнні ўзбраенняў і ўзброеных сіл, забароне атамнай і вадароднай зброі і ліквідацыі пагрозы новай вайны. Беларускай дэлегацыі зразумела тая заклапочанасць і трывога, якую праявілі тут прадстаўнікі раду дзяржаў у сувязі з гонкай узбраенняў, ростам ваенных расходаў, ростам узаемных падазрэнняў і павелічэннем небяспекі новай вайны. Беларускай народ, які моцна пацярпеў у час другой сусветнай вайны, не можа роўнадушна адносіцца да таго, што праблема раззбраення да гэтага часу не вырашана.

На Беларусь на працягу жыцця аднаго пакалення двойчы нападалі германскі імперыялізм, у выніку чаго ёй былі нанесены велізарныя разбурэнні, а яе насельніцтва знішчалася. У апошняй вайне беларускі народ страціў звыш палавіны свайго нацыянальнага багацця. Мы заўсёды будзем памятаць цяжкія ахвяры нашага народа, а таксама ахвяры народаў іншых краін, прынесеныя ім для разгрому гітле-

прапанову пачаць вырашэнне праблемы раззбраення са скарачэння звычайных узбраенняў і ўзброеных сіл. У прыватнасці, гэтую ідэю выступаў пан Макмілан, які быў у той час міністрам замежных спраў Англіі, на нарадзе міністраў замежных спраў чатырох дзяржаў у жастрычніку 1955 года.

Савецкі прадстаўнік 27 сакавіка 1956 года ў Палітычным Камітэце ААН па раззбраенню ўнёс вядомыя ўсім прапановы аб скарачэнні ў першую чаргу звычайных узбраенняў. Такім чынам, зноў стварыліся ўмовы, спрыяльныя для заключэння пагаднення, якога з нецярплівасцю чакаюць народы ўсяго свету. Але, нажалі, такое пагадненне зноў не было дасягнута. Прадстаўнікі ЗША, падтрыманыя прадстаўніцамі Англіі, Францыі і Канады, запатрабавалі павысіць гранічны ўзровень узброеных сіл для ЗША, СССР і Кітая з 1,5 да 2,5 мільёна чалавек і для Англіі і Францыі — з 650 да 750 тысяч чалавек. Адначасова прадстаўнікі ЗША і іншых заходніх дзяржаў звязалі вырашэнне праблемы раззбраення з параледнім урэгуляваннем іншых міжнародных праблем.

На пасяджэннях Камісіі ААН па раззбраенню ў ліпені 1956 года Савецкі Саюз зга-

дзецца, і яе разбурэнная сіла з'яўляецца для чалавецтва рэальнай небяспекай.

Прыведзеныя факты пераканана аб-виргаюць міф аб тым, што правячыя колы ЗША імкнуцца да міру. Аб чым, як не аб агрэсіўных намерах гэтых колаў, сведчыць і недаўна абвешчаная «дактрына Эйзенхаўэра», накіраваная на бесцэрмоннае ўмяшанне ва ўнутраныя справы краін Блізкага і Сярэдняга Усходу.

Пан старшыня!

Наша дэлегацыя хацела б выказаць сваю думку аб прапановах ЗША па пытанню аб раззбраенні, выкладзеных панам Лоджам 14 студзеня 1957 года. ЗША гатовы на першай стадыі скарачэння звычайных узбраенняў і ўзброеных сіл узць у якасці асновы лічбы 2,5 мільёна чалавек для СССР і ЗША і 750 тысяч чалавек для Англіі і Францыі. Пры гэтым, аднак, не прадугледжваецца, каб на працягу другога года дзвесці колькасць узброеных сіл пяці вялікіх дзяржаў адпаведна да 1,5 мільёна і 650 тысяч чалавек, хоць гэтыя ўзроўні прапановаліся раней самімі заходнімі краінамі. Больш таго, далейшае скарачэнне ўзброеных сіл у прапановах ЗША абумоўліваецца ўрэгуляваннем найбольш важных палітычных пытанняў, якія разглядаюць свет.

ад агрэсіі». Калі ўлічыць, што згодна з гэтым планам, пытанне аб наяўнасці пагрозы міру навінна вырашаецца большасцю галасоў так званата выканаўчага камітэта з 15 краін, а не Саветам Вяшпекі, як прадугледжана Статутам ААН, то становіцца зразумелым, што тут хочучь пакінуць дзверы адчыненымі для неабмежаванага самавольства заходніх дзяржаў, якія валодаюць атамнай і вадароднай зброяй.

Такім чынам, пельга не бачыць, што англа-французскі план ставіць тыя-ж мэты, што і амерыканскі план. Ён не дае магчымасці знайсці выхад з тушкі і адкладвае дасягненне пагаднення па праблеме раззбраення на неакрэслены тэрмін.

Пан старшыня!

Кіраўнік дэлегацыі СССР В. В. Кузнецоў унёс на разгляд Палітычнага камітэта новыя прапановы Савецкага Саюза, якія ствараюць добрую аснову для дасягнення пагаднення аб раззбраенні. Шырокі план раззбраення, прапануемы Савецкім Саюзам, з'яўляецца рэалістычным планам, які грунтуецца на ўліку цяперашняй міжнароднай абстаноўкі.

Савецкія прапановы аб скарачэнні ўзбраенняў, забароне атамнай і вадароднай зброі і ліквідацыі пагрозы новай вайны аткываюць спрыяльныя магчымасці для

якія робяць выпрабаванні атамнай і вадароднай зброі, зьяртаецца заклік неадкладна спыніць выпрабаванні гэтых відаў зброі. У гэтым праекце рэзалюцыі адлюстраваны імкненні і спадзяванні людзей усяго свету, якія добра ведаюць жахі атамнай бамбардзіроўкі японскіх гарадоў Хіраіма і Нагасакі. Дэлегацыя Беларускай ССР гораца падтрымлівае праект рэзалюцыі Савецкага Саюза.

Прадстаўнік Англіі пан Нобл у сваім выступленні 15 студзеня г. г. прызнаў, што сусветная грамадзесць праяўляе трывогу адносна ўплыву на здароўе чалавека выпрабавальных выбухаў ядзернай зброі. Аднак замест таго, каб выступіць за неадкладнае спыненне гэтых выпрабаванняў пан Нобл палічыў магчымым спаслаца па даклады двух медыцынскіх арганізацый Англіі і ЗША, якія з'яўляюцца, як сказаў пан Нобл, «у цэлым супакройваючымі».

У сапраўднасці, аднак, ніякіх падстаў для такога супаканення няма. Вучоныя многіх краін свету, звязаныя з работай у галіне атамнай энергіі, усё часцей і часцей выступаюць за забарону выпрабаванняў ядзернай зброі, папярэджваючы аб небяспечных выніках працягвання такіх выпрабаванняў.